

pater punitur in filiis, in quantum manet aliquantulum in eis; et sic ruina filiorum Gedeonis per poenam red- undat in ipsum, non tamen quantum ad culpam.

R. Scripturam satis insinuare, non tantum id Ge- deoni factum in ruinam in suis posteris, sed etiam in ipso, dum et ipsum et domum ejus specialiter ex- primit.

Obj. II. Licebat Gedeoni in ephode sacrificare: cum enim ipse jussu Dei immolasset taurum, ut di- citur cap. VI, 26, prudenter existimavit, quod Deus cum ipso dispensasset, ut, quamvis non esset sacer- dos leviticæ stirpis, tamen præter ordinem a Deo auctoratus, in ephode sacrificaret, et consequenter illud sibi conficeret: idcirco enim videtur Deus illi mandasse, ut hoc altare erigeret; altare enim essen- tialiter respicit sacrificium. Ita A Lapide.

R. quod, quamvis a Deo esset jussus sacrificare dum officium judicis et liberationem populi auspica- batur, inde non sequatur, quod deinceps pro libitu ei semper sacrificare licuerit.

Præterea oblatio sacrificii a confectione et gesta- tione ephod minime dependebat: nam et Manue pa- ter Samsonis, infra cap. XIII, jubente angelo sacri- ficium obtulit, nec tamen ephod confecisse legitur: Imo et ipse Gedeon cap. VI sine ephode immolavit.

Inst. Saltem licebat Gedeoni hoc ephod conficere, non ut eo uteretur, sed ut pontifex, qui non longe ab urbe Ephra habitabat, scilicet in Silo ubi erat ta- bernaculum, ab ipso in Ephram evocatus, hoc ephode indutus, pro ipso consuleret oraculum: cum enim esset judex populi, in rebus dubiis et perplexis indi- gebat responso et oraculo divino.

Deinde sperare poterat, fore ut area et tabernacu- lum in suam urbem aliquando transferrentur, sicuti antea fuerat translatum tabernaculum de Galgalis in Silo tempore Josue, et in eum finem ornamenta pon- tificalia destinare poterat. Ita Serarius.

Resp. ad 1 quod fuerit æque facile et opportunum, transferre vestem pontificiam, ac ipsum evocare pon- tificem. Ad 2 dico, spem istam fuisse remotam, et debuisset cedere periculo idololatriæ, quod prævidere poterat et debebat.

Obj. III. S. P. Aug. Q. 41 peccatum Gedeonis in eo constituit, quod præter tabernaculum Dei, ubi erant ista quæ sibi fieri jusserat Deus Israel, extra simile aliquid fieri fas non erat. Atqui non prohibuerat alibi fieri tale ephod; ergo, etc.

R. Neg. min. Sufficiens enim et implicite Deus prohibuerat illa ornamenta sacerdotalia alibi fieri, dum extra locum tabernaculi, idololatriæ vitandæ causa, sacrificia offerri prohibuit.

Petes 1. an Gedeon faciendo ephod peccaverit mortaliter.

R. verisimilius negative. Nam si peccasset morta- liter, non potuisset sufficientem agere poenitentiam de isto peccato, nisi destruendo ephod, et sic aufe- rendo occasionem idololatriæ. Atqui tamen hoc non fecit; et interim eo non obstante est beatus; ergo si- gnificat quod non peccaverit mortaliter.

Dices: 1. Potuit poenitentiam egisse circa finem

vitæ, quando occasione sui ephodis vidit populum ad idololatriam deflectere, quamvis interim propter inoli- tam ac roboratam populi malitiam ephod destruere non valuerit.

R. id non videri posse dici, quia non tempore vitæ Gedeonis, sed tantum post mortem ejus, populus re- lapsus est in idololatriam, ut patet ex y. 33 et 34.

Dices 2: S. P. Aug. Q. 42 videtur grave delictum in Gedeone agnoscere; sic enim scribit: *Non præter- eunda oritur questio, quomodo quieverit terra qua- draginta annos in diebus Gedeon, cum post victoriam, qua liberavit, Hebræos, ex auro spoliolum fecerit ab- ominationem, et post illam fornicatus sit omnis Israel, et fuerit illi et domui ejus in scandalum. Quomodo ergo post tantum nefas, quod et Gedeon et populus ad- misit, requieverit terra?* etc.

R. Neg. assumpt. Quia verba objecta non sunt re- solventis aut positive asserentis, sed inquirentis seu questionem sibi proponentis, quomodo nempe possit esse verum, terram quieverit 40 annis in diebus Ge- deonis, si nempe tunc tam gravia mala commissa sint. Ad hanc autem questionem respondet primo, peccatum illud tantum factum esse in fine dierum Gedeon, quando secuta sunt etiam mala, quæ deinceps Scriptura contexit, posteaquam commemoravit quot annis in diebus Gedeon terra conquieverit... *Et factum est cum esset mortuus Gedeon, et aversi sunt filii Israel et fornicati sunt post Baalim...* major itaque transgressio et fornicatio commissa est a populo post mortem Gedeon, quam illo vivo propter ephod: Quoniam et illud, etsi illicitum factum erat, tamen de sa- cramentis tabernaculi erat: ista vero post idola forni- catio non habet vel falsam paternæ religionis defen- sionem. Unde [et est secunda ejus responsio] etiam illud ephod, si non in fine temporis Gedeon, sed ante factum est, ita Deus patienter tulit, ut pax in terra per- severaret. Quia licet factum erat quod prohibuerat, non tamen longe recessum erat ab illo, qui tale aliquid in tabernaculo suo, atque in sui honorem fieri jusserat. Nunc vero graviora commissa et apertissimam post idola fornicationem populi esse noluit impuniam.

Ex quibus verbis patet, 1. quod idololatria populi, seu tantum nefas, non tempore vitæ Gedeonis, sed post ejus mortem incæperit. Patet 2. quod, licet Ge- deon peccaverit faciendo illud ephod, tamen non longe recesserit ab eo quod Deus fieri jusserat; adeo- que videtur juxta S. P. Aug. posse excusari a pec- cato mortali. Unde et Q. 49, ubi rursus eandem questionem tractat S. D. hoc unum urget, ne quis audeat Gedeonem in hoc facto excusare a peccato, sed nullo modo insinuat, eum peccasse mortaliter.

P. 2. An in numero 70 filiorum Gedeonis nume- randus sit Abimelech.

Flavius Josephus lib. V Antiq., cap. 9, ita de Ge- deone scribit: *Habuit autem filios, legitimos quidem septuaginta, non ex uno matrimonio susceptos: nothum vero unum ex concubina Druma, cui nomen Abime- lechus.* Attamen Bihera in cap. V Amos, num. 64, Serarius in capite VIII Jud. Q. 17, et Menochius cen-

sent, numero 70 filiorum Gedeonis includendum esse Abimelechum, et hoc verisimilius apparet.

1. Quia videtur Scriptura hoc lib. cap. VIII, 30, uni- versum numerum filiorum Gedeonis tradere, postea vero unum, de quo plura deinceps cap. IX dicenda occurrunt, ex isto numero excerpere, ejusque matrem et nomen breviter indicare.

2. Quia non videtur subsistere quod ait Josephus, fuisse 70 filios legitimos, et hunc solum nothum seu spurium. Si enim spectetur matrimonium, erat ex legitimo thoro; nam concubinæ erant veræ uxores, quamvis non haberentur ut tales, sed tantum tan- quam ancillæ. Denique si extra numerum 70 filiorum ponatur Abimelech, licebit dicere, Gedeonem non tantum 70, sed 72 filios habuisse.

Patet hoc: quia de Abimelech dicitur cap. IX, 5: *Occidit fratres suos filios Jerobaal septuaginta viros, super lapidem unum; adeoque fuisse septuagesimus primus, et postea subditur: Remansitque Joatham filius Jerobaal minimus, et absconditus est; ac proinde fuisset hic septuagesimus secundus.*

CAPUT IX.

Abimelech filius Gedeonis interfecit fratribus suis, im- perium sibi vindicat tyrannice per Sichimitas. Joa- tham frater ejus, qui solus evaserat, intentat per apo- logum rhamnii exitium Sichimitis et Abimelecho, qui expugnando turrim, a muliere fragmine molæ oppri- mitur.

QUÆSTIO UNICA. — DE PRINCIPATU ABIMELECH.

Abimelech fraterna cæde infamis, a viris Sichem, et urbis Mello, distinctæ a voragine Mello, de qua II Reg. V, 9, rex constitutus fuit. Unde dicitur hic y. 22: *Regnavit itaque Abimelech super Israel tribus annis.* Non videtur tamen electus fuisse a toto populo israelitico, sed tantum a Sichimitis, contribulibus suis ex genere materno, iisque adhaerentibus viris Mello. Qua electione obtenta, putat Estius quod Abi- melech vi armata principatum ulterius extenderit ad universum Israel. Sed nec tribus Juda, nec cæ- teræ eum acceptasse leguntur. Hinc fere tantum in Sichem regnavit, ut patet ex y. 18 et seq. præser- tim 20, 21 et 23. Unde

Dicendum videtur, quod tyrannus potius quam judex fuerit. Nam 1. principatum convertit in priva- tum commodum, quo signo philosophus tyrannum a principe distinguit. 2. Quia principatum injuste arri- puit: nam ipsi nec electione totius populi, nec alio justo titulo competebat.

Cum enim vel a Deo suscitari, vel a populo sal- tem, divinitus excitato, eligi solerent judices Israel, et Abimelech neque a Deo suscitatus, neque a po- pulo, divinitus moto, sit electus: etiam non tam judex, quam tyrannus et invasor censi debet. Unde et facta ipsius omnia tyrannum potius quam judicem seu salvatorem, clamant.

Præterea titulus judicis, prout quidem illa vox et

dignitas hic sumitur, a titulo regis differt. Abimelech autem y. 6, 18 et 22, speciatim et proprie barbarico modo rex vocatur; ergo non est inter judices nume- randus.

Improprie tamen et vulgariter in judicium catalogo recenseri consuevit, tum ut temporum supputatio tanto fiat facilis, et servetur exactius; tum quia ejus tyrannis in judicariam reipublicæ gubernationem inci- dit, et ipse ante et post se judices habuit; tum de- nique quia de facto reipublicam administravit, quamvis jure ad illius gubernationem non perve- nerit.

Joatham Gedeonis filius natu minimus, illis omni- bus auditis, y. 7: *Stetit in vertice montis Garizim, et apologum, seu parabolam introduxit de lignis, eum- que ad propositum applicans, dixit Sichimitis y. 16: Nunc igitur, si recte, et absque peccato constituistis super vos regem Abimelech, etc. y. 19: Hodie læta- mini in Abimelech, et ille lætetur in vobis. y. 20: Sin autem perverse (uti certo male et pessime feci- stis) egredietur ignis ex eo, et consumat habitatores Si- chem, et oppidum Mello; id est, ipse rex, quem male promovistis, vos perdat, et vos illum. Est hæc pro- prie imprecatio, qua Joatham impiis Sichimitis diras imprecatur poenas, puta justam Dei vindictam et exi- tium: illaque imprecatio fuit efficax; nam revera igne et flamma dissensionis perierunt. Hinc additur*

y. 20: *Egredietur ignis de viris Sichem, et de op- pido Mello, et devoret Abimelech.* Ita factum est, ut patet ex y. 53. Quamvis enim mulier, quæ fragmen molæ desuper jaciens, illis capiti Abimelech, et con- fregit cerebrum ejus, non fuerit ex Sichem, sed ex oppido Thebes; tamen Thebes erat in finibus Si- chem, ut testatur S. Hieron. in locis hebraicis. Hinc posset, quod Sichimitæ fuerint occasio, cur a muliere occisus sit Abimelech.

y. 25: *Misitque Dominus spiritum pessimum inter Abimelech et habitatores Sichem.* S. P. Aug. Q. 45 in Jud. per spiritum hunc pessimum intelligit diabolium. Huic enim volenti turbare eorum pacem, et bellum concitare, Deus id permisit. Sic psal. LXXVII, 49, di- citur: *Misit Dominus in eos iram indignationis suæ, immissiones per angelos malos.*

Spiritum pessimum hic pariter diabolium interpre- tantur Cajetanus, Arias, Menochius Tirinus et alii. Nec permissive tantum, sed imperative seu positive eum Deus, quasi tortorem, immisisse dici potest, ad impios divexandum et castigandum, ut sui sceleris et parricidii recordarentur, et poenitentiam agerent. Turbare ergo pacem impiorum, probos unanimi vi opprimentium, ob finem assignatum, est virtus, non vitium: in diabolo autem est vitium, quia ipse malo fine id facit, scilicet ut odia, cædes, aliaque peccata suscitet. Hunc sensum admittit S. P. Aug. Q. citata.

CAPUT X.

Extincto Abimelech, Thola, dux Israel in numero ju- diceum recensetur: huic quoque defuncto succedit Jair. Israelitæ in idololatriam relapsi, castigantur a

Deo per Philistæos et Ammonitas; sed serio penitentibus optulatur Deus, exprobrata prius eorum ingratitude.

QUÆSTIO UNICA. — DE JUDICATURA THOLÆ ET JAIR.

Vers. 1: Post Abimelech surrexit dux in Israel Thola. In hebræo, græco, et chaldæo dicitur: Surrexit ut saluum faceret Israel; et sic etiam legit S. P. Aug. Q. 47 in Judices.

Fuit verisimiliter electus a populo, ut putat Abulensis; nam Dei hic nulla fit mentio. Surrexit ut salvaret Israel, adducendo eum ab idololatria, et a malis liberando, in quæ, ob tyrannidem Abimelech, populus inciderat. Surrexit etiam, ut salvaret Israel, scilicet ab hostibus vicinis, si more suo Israelitas invaderent: et fortasse re ipsa salvavit, quamvis Scriptura factum non commemoret.

Dicitur autem γ . 1: Thola filius Phua patris Abimelech, vir de Issachar. Fuit igitur Thola de tribu Issachar, filius cujusdam Issacharite, cui nomen Phua, qui hic in textu latino dicitur fuisse patruus Abimelech seu frater Gedeonis; adeoque Thola et Abimelech juxta nostram Vulgatam erant patruus, id est duorum fratrum filii.

Dices: Gedeon, ut patet ex cap. VI, 15, fuit de tribu Manasse: Quomodo ergo Phua frater ejus, et hujus filius Thola fuerunt de tribu Issachar.

Resp. verbis S. P. Aug. Q. 47 in Jud.: Potuerunt Gedeon et Phua unam habere matrem, ex qua diversis patribus nascerentur, et fratres essent unius matris filii, non unius patris.

Hinc communiter observant interpretes, quod Gedeon et Phua fuerint fratres uterini tantum; ita ut mater ipsorum primo nupsit Joas Manassensi, et ex eo genuerit Gedeonem; deinde nupsit alteri viro ex tribu Issachar, ex eoque genuerit Phua patrem Tholæ.

Quod autem femina potuerint nubere viris alterius tribus, quando ea occasione hæreditates non transferebantur ad aliam tribum, ostensum est in cap. ult. lib. Numerorum.

Inst. Ubi textus noster habet: Filius patris, in hebræo habetur: Ben dodo. Prima autem vox ben verti potest per nominativum, ut idem significet ac filius, vel per genitivum, ut significet filii; ita ut dubium maneat, an iste Phua sit frater Gedeonis, an potius filius fratris Gedeonis. Deinde secunda vox Dodo est nomen proprium patris ipsius Phua. Unde Arias vertit: Thola filius Phua, filii Dodo. Ergo Phua pater Tholæ non fuit patruus Abimelech, sed filius Dodo, qui erat de tribu Issachar.

R. Neg. ant. pro utraque parte: nam cum bene vertatur filius ac filii, et aliunde nihil obstat, retinenda est lectio nostræ Vulgatæ; ac consequenter non videtur esse dubium, quin Phua sit frater Gedeonis. Deinde cum magis credendum sit S. Hieron., LXX Interp. et textui chaldæico, qui vertunt: Filius patris ejus, scilicet Abimelechi, quam Ariæ, qui ex rabbinis retinet Dodo, ut nomen pro-

prium: satis evidens est, quod Phua fuerit patruus Abimelech et frater Gedeonis.

Tholæ in judicatura, γ . 3: Successit Jair Galaadites, qui judicavit Israel per viginti et duos annos, scilicet sua industria avertendo mala, ipsis ab hostibus inferenda, et omni studio conando Israelitas continere in cultu unius veri Dei.

γ . 4: Habens triginta filios sedentes super triginta pullos asinarum. In hebræo, loco $\tau\omega$ sedentes habetur equitantes, et eodem modo habetur in chaldæico; sed et LXX habent: ascendentes, et in omnibus illis omititur $\tau\omega$ asinarum. Unde Cajetan arbitrat pullos illos fuisse equinos, idque afferri ad ostendam horum principum gloriam.

Attamen retinenda est lectio nostræ Vulgatæ, et dicendum, revera hos 30 principes mulis aut asinis inequitasse potius quam equis. Neque vox hebraica equitantes ullo modo obstat, quia dici ita potest per catachresim, sicut illud Horatii: Equitare in arundine longa.

Additur γ . 4, filios Jair fuisse principes triginta civitatum, quæ ex nomine ejus sunt appellatæ Havoth Jair, id est oppida Jair, usque in præsentem diem, in terra Galaad. Ex quo videri cuiquam posset, præfecturam hujus judicis habuisse speciem absoluti domini, quandoquidem 30 filios 30 civitatibus præfessisset.

Attamen dici potest, quod Jair sic præfessisset filios suos istis civitatibus, sicut legitur etiam Samuel præfessisse suos filios I Reg. VIII, scilicet cum nuda potestate judicandi, non dominandi. In hebraico et græco non habetur: Principes triginta civitatum, sed triginta civitates eis. Implicite tamen per hoc principatus eis adscribitur.

Circa id autem quod dicitur: Quæ ex nomine ejus sunt appellatæ, etc., observa cum A Lapide, quod jam pridem hæc 30 civitates, et insuper alie 30, hoc est, 60 ab alio antiquiore Jair nuncupatæ essent oppida Jair, ut patet Num. XXXII, 41; hic tamen nomen illud confirmatum sit, et eis quasi de novo inditum ob novam rationem; quia scilicet 30 his urbibus præerant 30 principes, filii Jair judicis, cæterarum vero 30 his non fit mentio, quia illæ ad hos principes non spectabant.

CAPUT XI.

Jephte Judex Israelis deligitur, qui legatione missa ad regem Ammonitarum, conatur variis rationibus eum inducere, ut ab injusto bello et invasione Israelitarum cesset; sed cum frustra id fieret, irruente in eum spiritu Dei, atque Hebræis ad bellum convocatis, illum armis aggressurus, votum emittit, ut, si victor redeat, primum e domo sua sibi occurrurum Deo immolet. Occurrit ei unica filia, quam Deo sacrificat.

QUÆSTIO PRIMA. — QUALIS FUERIT JEPHTE QUOAD NATALES, FORTUNAM, ETC.

Vers. 1: Fuit illo tempore Jephthe Galaadites. Tribus modis Jephthe appellatur Galaadites; 1. quia fuit

natus in terra Galaad; 2. quia pater ejus vocabatur Galaad, ut statim subditur; et 3. quia erat de civitate Galaad, ut dicitur cap. XII.

Vir fortissimus atque pugnator. Animi ejus magnitudinem et bellandi industriam maxime spectarunt Israelitæ, dum illum in ducem et judicem suum elegerunt.

Filius mulieris meretricis, non publice expositæ, sed concubinæ privatæ. Fuit ergo Jephthe spurius, seu notus ex adulterio natus.

Prob. I. Quia fratres ejus legitimi, mortuo patre, ipsum expulerunt ab hæreditate, ut dicitur γ . 2. Atqui hoc non potuissent facere, si natus fuisset ex uxore secundaria; ergo.

Prob. min. Quia filii uxorum secundariorum erant legitimi, ut filii Abraham ex Agar et Cetura, filii Jacob ex Bala et Zelpha.

Prob. II. Quia in textu hebræo habetur: Filius mulieris alterius, id est, quæ vel alteri viro juncta erat, vel saltem alia legitima uxore; ergo Jephthe fuit natus ex adulterio. Unde editio latina Lyrani habet: De adultera matre.

Obj. I. LXX vertunt $\epsilon\tau\alpha\iota\tau\alpha$, id est amica; ergo mater Jephthe non fuit proprie adultera.

R. eam ita vocari honestatis gratia, quemadmodum et nunc alibi vocantur amicae vel caræ. Quinimo dictio illa indicat ipsam non fuisse matrimonio junctam cum patre Jephthe.

Inst. Si fuisset Jephthe spurius, non potuisset esse dux populi, juxta illud Deut. XXIII, 2: Non ingredietur mamzer, hoc est de scorto natus, Ecclesiam Domini.

R. Neg. assumpt. Quia quod Jephthe factus sit dux populi, contigit ex instinctu Dei, in lege sua dispensantis, quomodo Gedeon, Samuel et Elias obtulerunt sacrificium.

Obj. II. Jephthe hoc cap. γ . 7, conqueritur contra majores natu de Galaad, quod ipsum ejecerit e domo patris sui. Atqui si fuisset spurius, non habuisset rationem conquerendi, quandoquidem spurii non possent adire hæreditatem paternam; ergo.

R. Nego min.; nam hoc non obstante habuit rationem conquerendi, partim quia ejecerant eum ex odio et invidia, partim quia privaverant eum alimentis, quæ a patre et domo aliquo saltem modo debentur spuriiis.

Obj. III. Juxta legem Levit. XX et Deut. XXII, debebat uterque occidi, scilicet adulter et adultera. Atqui tamen pater Jephthe non fuit occisus; ergo non fuit adulter.

R. eum ideo non fuisse occisum, quia vel adulterium mansit nimis diu ignotum, vel quia ipse inter suos princeps erat, et potentior, quam cui auderent mortem inferre; prout nec David adulter, nec incestuosi Absalom et Herodes morte puniti sunt.

γ . 5: Habitavit in terra Tob, quæ erat pars terræ Galaad. Congregatique sunt ad eum viri inopes et latrocinantes, qui ipsum quasi principem sequebantur. In hebræo, græco et chaldæo non reperitur verbum latro-

S. S. XXVI.

cinantes; unde inquit A Lapide, videtur ex nota marginali in textum irrepsisse, et intrusum ab aliquo, qui voluit explicare $\tau\delta$ inopes; nam milites pauperes sæpe rapinis et latrociniiis vivunt. Credibile tamen est, ait Lyranus, quod ageret prædas de adversariis filiorum Israel tantum, sicut David et viri ejus faciebant, I Reg. XXVII.

Similiter dicit Estius: Hic non aliud dicitur de Jephthe, quam quod I Reg. XXII, de Davide dicit Scriptura, scilicet convenisse ad eum omnes, qui erant in angustia constituti, et oppressi ære alieno, et amaro animo, et ipsum factum esse eorum principem: nisi quod hic additur: Et latrocinantes. Sed sciendum, inquit, hoc in hebræo non haberi, tantum enim ibidem est: Et collecti sunt ad Jephthe homines vacui, et egressi sunt cum eo. Deinde verbum latrocinari in bonam quoque partem accipi potest, pro eo quod est prædas agere. Ita Estius.

P. quomodo intelligantur verba Jephthe ad regem Ammonitarum: Nonne ea quæ possidet Chamos Deus tuus, tibi jure debentur. Quæ autem Dominus Deus noster victor obtinuit, in nostram cedent possessionem.

R. ea intelligi hoc sensu: Sicuti vos putatis, vos jure possidere terram, quam dedit vobis Chamos, quem putatis esse Deum, ita nos jure possidemus terram illam, quam Dominus Deus noster, Deus cæli et terræ, dedit nobis. Unde Jephthe vocat hic Chamos Deum, non quia putabat ipsum esse Deum, sed quia Ammonitæ putabant illum esse Deum. Quare etiam illum non vocat Dominum Deum, sicut vocat Deum Israel; sed Deum simpliciter, quo nomine etiam idola vocabantur.

QUÆSTIO II. — AN JEPHTE VOVERIT ET OBTULERIT REALE HOLOCAUSTUM.

Dico 1: Rabbinus quidam (quos aliqui secuti sunt recentiores) docuerunt non occisam fuisse filiam Jephthe, sed per virginitatis votum tota vita observandam, metaphorice immolatam instar V. Testamenti Nazaraeæ. Timebant enim isti rabbinus, si realem hic mactationem admitterent, Filii Dei a Patre in monte Calvariae sacrificati perfectissimum typum darent christianis, qualis olim inchoata fuerat figura Isaac, in monte Moria a patre immolandus, nisi morti subtractus fuisset. Contra hos

Dico 2: Voluit Deus, auctor et dominus vitæ humanæ, etiam in re difficillima, plenæ obedientiæ, et quidem in sexu fragiliori, exstare exemplum, non solum quoad voluntatem animique resignationem (quale fuerat sacrificium Isaac), sed etiam re ipsa, et quoad executionem. Voluit item Filio suo, non solo affectu, sed et re ipsa morituro præire typum, in quo realis et ultroneæ mortis illustrissimum omnibusque perspicuum magnanima virgo præberet exemplum; adeoque Jephthe vovit et obtulit reale holocaustum.

Prob. I. Ex verbis Scripturæ, quibus votum Jephthe exprimitur γ . 29 et seq.: Factus est ergo super Jephthe Spiritus Domini, et... votum vovit Domino dicens: Si tradideris filios Ammon in manus meas, quicumque (Vingt-quatre.)